Stockholms läns landsting

**FÖRSLAG 2018:11**

LS 2017-0486

Landstingsstyrelsens förslag till beslut

---

# Motion 2017:8 av Aviva Barczewska m.fl. (MP) om att använda SCB:s riktlinjer och uttrycket ”person med utländsk bakgrund”

## § 27
## Motion 2017:8 av Aviva Barczewska m.fl. (MP) om att använda SCB:s riktlinjer och uttrycket ”person med utländsk bakgrund”

LS 2017-0486

### Ärendebeskrivning

Aviva Barczewska m.fl. (MP) har till landstingsfullmäktige lämnat en motion i vilken de föreslår att landstinget antar SCB:s riktlinjer för användande av begreppet ”person med utländsk bakgrund”.

### Beslutsunderlag

Landstingsdirektörens tjänsteutlåtande den 2 januari 2018
Motion 2017:8
Hälso- och sjukvårdsnämndens protokollsutdrag den 21 november 2017
Hälso- och sjukvårdsförvaltningens tjänsteutlåtande den 16 oktober 2017
Tillväxt och regionplanenämndens protokollsutdrag den 7 december 2017
Tillväxt och regionplanenämndens yttrande den 27 oktober 2017

### Yrkanden

I ärendet föreligger landstingsrådsberedningens förslag i skrivelse den 24 januari 2018.
Följande yrkande framförs:
Bifall från ordföranden Irene Svenonius (M), med instämmande av Susanne Nordling (MP), till landstingsrådsberedningens förslag.

### Beslut

Landstingsstyrelsen beslutar enligt landstingsrådsberedningens förslag föreslå landstingsfullmäktige besluta

*att* Stockholms läns landsting ska följa SCB:s riktlinjer för användandet av begreppet ”person med utländsk bakgrund” vid redovisning av statistik utom där det går emot annan gällande lagstiftning.

### Expedieras till

Landstingsfullmäktige
Akten

Landstingsrådsberedningen

SKRIVELSE
2018-01-24

LS 2017-0486

Landstingsstyrelsen

# Motion 2017:8 av Aviva Barczewska m.fl. (MP) om att använda SCB:s riktlinjer och uttrycket ”person med utländsk bakgrund”

Föredragande landstingsråd: Irene Svenonius

## Ärendebeskrivning

Aviva Barczewska m.fl. (MP) har till landstingsfullmäktige lämnat en motion i vilken de föreslår att landstinget antar SCB:s riktlinjer för användande av begreppet ”person med utländsk bakgrund”.

## Förslag till beslut

Landstingsrådsberedningen föreslår landstingsstyrelsen föreslå landstingsfullmäktige besluta

*att* Stockholms läns landsting ska följa SCB:s riktlinjer för användandet av begreppet ”person med utländsk bakgrund” vid redovisning av statistik utom där det går emot annan gällande lagstiftning.

## Landstingsrådsberedningens motivering

Motionärerna föreslår att Stockholms läns landsting antar SCB:s riktlinjer *Personer med utländsk bakgrund - Riktlinjer för redovisning i statistiken*. Syftet är att begrepp ska användas korrekt och att diskriminering ska undvikas.

Stockholms läns landsting tar redan idag hänsyn till SCB:s riktlinjer för redovisning i statistiken, där det är relevant för respektive verksamhetsområde och anser därmed motionen besvarad.

Begrepp som används i statistiska undersökningar ska vara tydliga så att statistiken blir trovärdig, lätt att förstå och möjlig att jämföra med statistik från andra aktörer. Det är också viktigt med tydlighet och samhörighet mellan olika myndigheters begreppsapparater. Landstinget har verksamheter med ett mycket diversifierat behov av statistik. Tillväxt- och regionplanenämnden har utifrån sitt uppdrag inom regionplanering en

områdesdatabas med statistik om befolkningen i länet. Nämnden konstaterar i sitt yttrande att Tillväxt och regionplaneförvaltningen administrerar databasen men statistiken kommer från SCB, som också sköter driften av databasen. Begreppen i statistiken följer därmed redan SCB:s riktlinjer på det här området.

Vad gäller statistiken som förs för hälso- och sjukvårdens ändamål, anför hälso- och sjukvårdsnämnden i sitt yttrande att det inte är förenligt med patientdatalagen (2008:355) att införa SCB:s riktlinjer i den uppföljning och statistik som nämnden gör genom registrering av patienternas bakgrund i datalagret VAL. I patientdatalagens 2 kap. 8 § finns ett förbud mot att använda etnicitet som sökbegrepp, vilket även är förbjudet i flera andra länder. I de fall där ytterligare detaljgrad på individnivå efterfrågas, kan VAL kopplas ihop med befolkningsdata från SCB, vilket då per automatik utgör ett forskningsprojekt som kräver ett godkänt etiskt tillstånd.

Stockholms läns landsting ska följa nationella rekommendationer och regler för myndigheters språk, såsom Språklagen och Klarspråk. Samtidigt ska samtliga av landstingets verksamheter följa med språkutvecklingen i samhället i övrigt och använda ett språkbruk som inte skapar grogrund för diskriminering eller befäster fördomar.

Att Stockholms läns landsting använder ett korrekt språkbruk i statistiska sammanhang är viktigt, men lika angeläget är språkbruket i andra sammanhang. Därför bör dessa aspekter beaktas i exempelvis arbetet kring riktlinjer till policy för uppförande, bemötande och likvärdig behandling.

**Beslutsunderlag**

Landstingsdirektörens tjänsteutlåtande den 2 januari 2018
Motion 2017:8
Hälso- och sjukvårdsnämndens protokollsutdrag den 21 november 2017
Hälso- och sjukvårdsförvaltningens tjänsteutlåtande den 16 oktober 2017
Tillväxt och regionplanenämndens protokollsutdrag den 7 december 2017
Tillväxt och regionplanenämndens yttrande den 27 oktober 2017

Irene Svenonius

Gustaf Drougge

Stockholms läns landsting

2018-01-02
LS 2017-0486

*Landstingsstyrelsen*
*Landstingsstyrelsens förvaltning*
*SLL Kommunikation*
*Anette Karlsson*

Landstingsstyrelsen

# Motion 2017:8 av Aviva Barczewska m.fl. (MP) om att använda SCB:s riktlinjer och uttrycket ”person med utländsk bakgrund”

## Ärendebeskrivning

Aviva Barczewska m.fl. (MP) har till landstingsfullmäktige lämnat en motion i vilken de föreslår att landstinget antar SCB:s riktlinjer för användande av begreppet ”person med utländsk bakgrund”.

## Beslutsunderlag

Landstingsdirektörens tjänsteutlåtande den 2 januari 2017
Motion 2017:8
Hälso- och sjukvårdsnämndens protokollsutdrag den 21 november 2017 med S-, V- och MP-ledamöternas muntliga reservationer
Hälso- och sjukvårdsförvaltningens tjänsteutlåtande den 16 oktober 2017
Tillväxt och regionplanenämndens protokollsutdrag den 7 december 2017 med S-, V- och MP-ledamöternas muntliga reservationer
Tillväxt och regionplanenämndens yttrande den 27 oktober 2017

## Förslag till beslut

Landstingsstyrelsen föreslås besluta

*att* anse motionen besvarad.

## Förvaltningens förslag och motivering

*Sammanfattning*
Motionärerna föreslår att landstinget ska anta SCB:s riktlinjer för användande av begreppet ”person med utländsk bakgrund”.

Förvaltningen konstaterar att Stockholms läns landsting idag använder statistik från SCB med de definitioner och begrepp som finns i SCB:s riktlinjer. Förvaltningen föreslår att motionen ska anses besvarad.

*Bakgrund*
Motionärerna har till landstingsfullmäktige lämnat en motion i vilken de föreslår fullmäktige besluta att Stockholms läns landsting ska anta SCB:s riktlinjer för användande av uttrycket person med utländsk bakgrund.

Med SCB:s riktlinjer avses den skrivelse myndigheten gav ut år 2002, *Meddelanden i samordningsfrågor för Sveriges officiella statistik 2002:3 Personer med utländsk bakgrund, Riktlinjer för redovisning i statistiken*, där de grundläggande indelningarna för utrikes och inrikes född, medborgarskap och utländsk och svensk bakgrund anges.

Motionen har remitterats till hälso- och sjukvårdsnämnden samt tillväxt- och regionplanenämnden.

*Överväganden*
Förvaltningen delar motionärernas uppfattning om att Stockholms läns landsting ska vara tydligt med vilka begrepp som landstinget använder, samt att dessa ska vara korrekta och begripliga.

Tillväxt- och regionplanenämnden konstaterar i sitt yttrande att nämnden administrerar en områdesdatabas med statistik om befolkningen i länet. Statistiken kommer från SCB och begreppen i statistiken följer därmed redan SCB:s riktlinjer på området.

Hälso- och sjukvårdsnämnden anför i sitt yttrande att det inte är förenligt med patientdatalagen (2008:355) att införa SCB:s riktlinjer i den uppföljning och statistik som nämnden gör genom registrering av patienternas bakgrund i datalagret VAL. I patientdatalagens 2 kap. 8 § finns ett förbud mot att använda etnicitet som sökbegrepp. Emellertid kan aspekten ”utländsk bakgrund”, liksom andra bakgrundsvariabler, vara viktig för att identifiera påverkbara faktorer till stöd för en bättre hälsa hos invånarna i Stockholms län, samt även för att kunna belysa och analysera jämlikhet i hälsa och vårdkonsumtion m.m. Den möjlighet som landstinget ändå har utifrån aktuella lagrum är att för analyser använda i VAL befintliga områdesdata som kan påvisa geografiska skillnader i fördelning av vård. Om uppdraget kräver ytterligare detaljgrad på individnivå kan VAL

kopplas ihop med befolkningsdata från SCB, vilket då per automatik utgör ett forskningsprojekt som kräver ett godkänt etiskt tillstånd.

Avslutningsvis framhåller förvaltningen att landstinget ska följa nationella rekommendationer och regler för myndigheters språk, såsom språklagen och Klarspråk. Det är också viktigt att landstinget använder sig av ett språkbruk som inte skapar grogrund för diskriminering eller befäster fördomar. Landstingets språkbruk ska följa med språkutvecklingen i samhället i övrigt och vara tillgängligt, enkelt och begripligt.

Förvaltningen föreslår att motionen ska anses besvarad.

**Ekonomiska konsekvenser**
Beslutet bedöms inte innebära några ekonomiska konsekvenser för landstinget.

Malin Frenning
Landstingsdirektör

Katarina Winell
Kommunikationsdirektör

**Beslutsexpediering:**
Akt
Tillväxt- och regionplanenämnden
Hälso- och sjukvårdsnämnden

Godkänd av Malin Frenning, 2017-12-21

Stockholms läns landsting

miljöpartiet de gröna

MOTION

2017-03-14

Ankom
Stockholms läns landsting
2017 -03- 14
Dnr. LS 2017-0486

2017:8

# Motion av Aviva Barczewska (MP) att använda SCBs riktlinjer och uttrycket "person med utländsk bakgrund"

I nuläget har SLL inga riktlinjer för vilka begrepp som ska användas kring personer med utländsk bakgrund. Begreppet "invandrare" används fortfarande och även "utlänning" har dykt upp. Bristen på riktlinjer hos SLL gör att de begrepp som används inte heller är tydliga. Begreppet "invandrare" kan t ex både innefatta en nyanländ asylsökande och en person med svensk bakgrund som har flyttat tillbaka efter utlandsvistelse. Det finns ett uppenbart behov av tydlighet och av riktlinjer. I SLLs kommunikation är det viktigt att de begrepp som används är tydliga och korrekta så att det inte råder tvivel om vad som menas. Flera svenska myndigheter använder sedan länge SCBs riktlinjer från 2002 där det tydligt definieras vilka begrepp som ska användas och när.

Regeringen beslutade den 19 november 1998 att inom Regeringskansliet tillsätta en arbetsgrupp med uppgift att se över användningen av begreppet invandrare i författningar som har utfärdats av regeringen och i myndigheters verksamhet (In 1998:F). Detta resulterade i Kulturdepartementets Ds 1999:48 och Ds 2000:43 där begreppet "invandrare" utreddes och där arbetsgruppen kom till slutsatsen att begreppet borde ersättas med "person med utländsk bakgrund".

I sin skrivelse "Meddelanden i samordningsfrågor för Sveriges officiella statistik 2002:3 Personer med utländsk bakgrund, Riktlinjer för redovisning i statistiken" har SCB vidare utarbetat de grundläggande indelningarna för utrikes och inrikes född, medborgarskap och utländsk och svensk bakgrund. Dessa indelningar och riktlinjer följs nu av myndigheter och förvaltningar.

## Landstingsfullmäktige föreslås besluta

*att* Stockholms läns landsting, liksom andra myndigheter, antar SCBs riktlinjer för användandet att begreppet "person med utländsk bakgrund".

Aviva Barczewska

Thomas Bengtsson

Karin Michal

Malin Fijen Pacsay

Tomas Eriksson

Sakir Dramanch

Hälso- och sjukvårdsnämnden
STOCKHOLMS LÄNS LANDSTING



PROTOKOLLSUTDRAG 10/2017
§ 298

SAMMANTRÄDESDAG
2017-11-21

*Justerat* Anna Starbrink (L)
Dag Larsson (S)

*Anslagsdatum* 2017-11-22

## § 298 Yttrande över motion 2017:8 av Aviva Barczewska m.fl. (MP) om att använda SCB:s riktlinjer och uttrycket "person med utländsk bakgrund" HSN 2017-1660

### Ärendebeskrivning
Landstingsstyrelsen har begärt att Hälso- och sjukvårdsnämnden ska yttra sig över motion från Aviva Barczewska (MP) om att använda SCB:s riktlinjer och uttrycket "person med utländsk bakgrund".

### Beslutsunderlag
Hälso- och sjukvårdsdirektörens tjänsteutlåtande, 2017-10-16
Motion 2017:8 av Aviva Barczewska m.fl. (MP) om att använda SCB:s riktlinjer och uttrycket "person med utländsk bakgrund"

### Yrkanden
1) Ordförande (L) yrkar bifall till förvaltningens förslag.
2) Håkan Jörnehed (V), Susanne Nordling (MP), Dag Larsson (S) yrkar på återremiss av ärendet.

### Proposition
Ordförande (L) ställer först proposition på förslaget från Vänsterpartiet och Miljöpartiet, Socialdemokraterna, om att återremittera ärendet mot att avgöra ärendet idag. Ordförande (L) finner att hälso- och sjukvårdsnämnden beslutar att avgöra ärendet idag.

### Reservationer
Dag Larsson (S) anmäler att S-ledamöterna reserverar sig mot beslutet.
Susanne Nordling (MP) anmäler att MP-ledamöterna reserverar sig mot beslutet.
Håkan Jörnehed (V) anmäler att V-ledamöterna reserverar sig mot beslutet.

### Fortsatt proposition
Ordföranden Anna Starbrink (L) ställer sedan proposition på yrkanden om bifall till förvaltningens förslag och finner att hälso- och sjukvårdsnämnden beslutar enligt det.

**Beslut**
Hälso- och sjukvårdsnämnden beslutar

*att* till landstingsstyrelsen överlämna hälso- och sjukvårdsdirektörens tjänsteutlåtande som nämndens yttrande

*att* omedelbart justera beslutet.

**Deltar inte i beslutet**
Håkan Jörnehed (V), Susanne Nordling (MP), Dag Larsson (S) anmäler att ledamöterna för respektive parti inte deltar i beslutet.

Vid protokollet/rätt avskrivet intygas
Henrik Haij

Expedieras
LS-kansli
Akten

Hälso- och sjukvårdsnämnden
STOCKHOLMS LÄNS LANDSTING



Hälso- och sjukvårdsförvaltningen

TJÄNSTEUTLÅTANDE
2017-10-16

HSN 2017-1660

*Handläggare:*
Erika Budh

Hälso- och sjukvårdsnämnden
2017-11-21

# Yttrande över Motion 2017:8 av Aviva Barczewska m.fl. (MP) om att använda SCB:s riktlinjer och uttrycket "person med utländsk bakgrund"

## Ärendebeskrivning

Landstingsstyrelsen har begärt att Hälso- och sjukvårdsnämnden ska yttra sig över motion från Aviva Barczewska (MP) om att använda SCB:s riktlinjer och uttrycket "person med utländsk bakgrund".

## Beslutsunderlag

Hälso- och sjukvårdsdirektörens tjänsteutlåtande, 2017-10-16
Motion 2017:8 av Aviva Barczewska m.fl. (MP) om att använda SCB:s riktlinjer och uttrycket "person med utländsk bakgrund"

## Ärendets beredning

Ärendet har beretts i utskottet för framtidens hälso- och sjukvård.

## Förslag till beslut

Hälso- och sjukvårdsnämnden beslutar

*att* till landstingsstyrelsen överlämna hälso- och sjukvårdsdirektörens tjänsteutlåtande som nämndens yttrande

*att* omedelbart justera beslutet.

## Förvaltningens motivering till förslaget

Personer med utländsk bakgrund definieras av SCB som utrikesfödda alternativt inrikesfödda med två utrikesfödda föräldrar. Ett införande av SCB:s riktlinjer i hälso- och sjukvårdsförvaltningens uppföljning och statistik genom registrering av patienternas bakgrund [1] i just hälso- och sjukvårdsförvaltningens datalager VAL är dock inte förenligt med Patientdatalagen eftersom det i Patientdatalagens (2008:355) kap 2 § 8 finns

[1] SCB, Meddelanden i samordningsfrågor för Sveriges officiella statistik 2002:3. *Personer med utländsk bakgrund, Riktlinjer för redovisning i statistiken*. Personer med utländsk bakgrund definieras av SCB som utrikesfödda och inrikes födda med två utrikes födda föräldrar.

ett förbud mot att använda etnicitet som sökbegrepp, vilket är vanligen förekommande i andra länder.

Det är folkbokföringen som i första hand styr rätten till vård i Sverige och indirekt även patientavgiften och ersättningsflödet. ”Person med utländsk bakgrund” är en mycket bred benämning som involverar en rad olika grupper exempelvis EU-medborgare, asylsökande och tillståndslösa; med andra ord i stort sett alla som inte är folkbokförda i Sverige. Dessutom gäller olika villkor för avgifter och ersättningar beroende på var man är folkbokförd. Det går alltså inte, ur ett övergripande regelverksperspektiv, att gruppera alla dessa patientgrupper under samma benämning.

Emellertid kan aspekten ”utländsk bakgrund”, liksom andra bakgrundsvariabler, vara viktig för att identifiera påverkbara faktorer till stöd för en bättre hälsa hos invånarna i Stockholm, samt även för att kunna belysa och analysera jämlikhet i hälsa och vårdkonsumtion m.m. Den möjlighet som SLL ändå har utifrån aktuella lagrum är att för analyser använda i VAL befintliga områdesdata som kan påvisa geografiska skillnader i fördelning av vård. Om uppdraget kräver ytterligare detaljgrad på individnivå kan VAL kopplas ihop med befolkningsdata från SCB, vilket då per automatik utgör ett forskningsprojekt som kräver ett godkänt etiskt tillstånd.

Avslutningsvis har Hälso- och sjukvårdsförvaltningen (HSF) i Stockholms läns landsting skyldighet att följa lagar, regler och riktlinjer när det gäller språket och hur vi uttrycker oss. HSF ska följa de regler som gäller på nationell nivå, såsom Språklagen, Klarspråk samt Stockholms läns landstings egna språkliga riktlinjer (LS 0409-1809). Det är också viktigt med tydlighet och samhörighet mellan olika myndigheters begreppsapparater. 1177 Vårdguiden, som är hela Sveriges samlingsplats för information och tjänster inom hälsa och vård, har samlat lagstiftning och tydliga riktlinjer när det gäller vilka termer och uttryck som är godkända att använda.

Barbro Naroskyin
Hälso- och sjukvårdsdirektör

Susanna Lagersten
Tf avdelningschef

## § 132
## Motion 2018:8 av Aviva Barcezewska m.fl. (MP) om att använda SCB:s riktlinjer och uttrycker "personer med utländsk bakgrund
TRN 2017–0113

### Ärendebeskrivning

Tillväxt- och regionplanenämnden har beretts möjlighet att yttra sig över Motion 2017:8 av Avivia Barczewska m. fl. (MP) om att använda SCB:s riktlinjer och uttrycket "person med utländsk bakgrund".

### Beslutsunderlag

Förvaltningens tjänsteutlåtande 2017-10-27.
Förslag till yttrande, 2017-10-27.
Motion 2017:8 av Avivia Barczewska m. fl. (MP) om att använda SCB:s riktlinjer och uttrycket "person med utländsk bakgrund", 2017-03-14.

### Förslag och yrkande

Ordföranden m.fl. yrkar att nämnden beslutar i enlighet med förvaltningens tjänsteutlåtande.
S, MP- och V-ledamöterna yrkar att nämnden bifaller motionen.

### Proposition

Ordförande ställer yrkandena under proposition och finner sitt yrkande med övervägande ja besvarad.

### Tillväxt- och regionplanenämndens beslut

Tillväxt- och regionplanenämnden beslutar

*att* avge yttrande över Motion 2017:8 av Avivia Barczewska m. fl. (MP) i enlighet med bilagt förslag till yttrande, bilaga 5.

*att* yttrandet överlämnas till Landstingsstyrelsens förvaltning.

*att* paragrafen förklaras omedelbart justerad.

*Reservation*
S-, MP- och V-ledamöterna reserverar sig till förmån för sitt yrkande.

Beslutsexpediering:
Landstingsstyrelsens förvaltning
Akt

YTTRANDE
2017-10-27

TRN 2017-0113

Landstingsstyrelsens förvaltning
Registraturen
Box 22550
104 22 Stockholm
Bilaga 5

# Motion 2017:8 av Aviva Barczewska m.fl. (MP) om att använda SCB:s riktlinjer och uttrycket "person med utländsk bakgrund"

## Inledning

För arbetet med regionplanering och uppdraget att förse landstinget med statistikunderlag används i huvudsak statistik från SCB med tillhörande definitioner och avgränsningar. Tillväxt- och regionplanenämndens förvaltning producerar således ingen egen statistik.

## Synpunkter

Tillväxt- och regionplaneförvaltningen arbetar med statistik i huvudsak för två syften, att tillhandahålla kunskaps- och planeringsunderlag gällande samhällsplanering för kommuner och statliga myndigheter, och att förse landstingets verksamheter med statistikunderlag för budget- och verksamhetsplanering, det senare på uppdrag av Landstingsstyrelsen. För båda ändamålen tillhandahålls näst intill all statistik tillhandahålls av SCB och därmed används den indelning av statistik, inklusive definitionen av utländsk bakgrund som anges i SCB:s skrivelse *Meddelanden i samordningsfrågor för Sveriges officiella statistik 2002:3 Personer med utländsk bakgrund, Riktlinjer för redovisning i statistiken.*

Tillväxt- och regionplaneförvaltningen tillhandahåller en statistikdatabas, ODB, som riktar sig till främst kommuner och landstinget, men även andra aktörer med koppling till regional utveckling. Databasen driftas av, och består av statistik från SCB. Det är också SCB som beslutar om redovisnings- och sekretessregler. De definitioner som används är därmed SCB:s, och inte förvaltningens. I övrigt producerar förvaltningen inte egen statistik.

För planeringen av en av Stockholms läns landstings kärnverksamhet, sjukvård, har Tillväxt- och regionplaneförvaltningen fått ett uppdrag från Landstingsstyrelsen att förse läkare och forskare med relevant statistik. Förvaltningen har ett specialtillstånd från SCB, och tillgång till vissa data

för framställning av resultat som behövs inom de medicinska verksamheterna, där främst barns och deras mödrars födelseländer är av vikt. Statistiken är fin och sekretesskänslig, och når därmed aldrig någon obehörig.